

شدت عمل اسلام در برابر شایعه پراکنی و برهم زدن امنیت روانی جامعه

آیه ۶۰ سوره «احزاب» ضمن اتمام حجت با منافقان، بیماردلان و شایعه سازان در جامعه اسلامی، دستور به برخورد شدیدی...

آیه ۶۰ سوره «احزاب» ضمن اتمام حجت با منافقان، بیماردلان و شایعه سازان در جامعه اسلامی، دستور به برخورد شدید با آنان را در صورت تکرار این نوع کارها به پیامبر(ص) و نظام اسلامی داده و این بیانگر اهمیت بسیار زیاد مسئله امنیت جامعه به ویژه در بعد روحی و روانی آن از نگاه قرآن است.

به گزارش ایکننا، رهبر انقلاب اسلامی در سخنرانی مراسم سی و چهارمین سالگرد ارتحال امام خمینی(ره) در تبیین بیانات شان به آیات متعددی از قرآن استناد کردند؛ آیات ۱۷ سوره «رعد»، ۶۱ سوره «توبه»، ۷ سوره «محمد(ص)»، ۳۸ و ۴۰ سوره «حج»، ۹ سوره «آل عمران»، ۲۶ سوره «عنکبوت»، ۴۶ سوره «سبا»، ۱۰۱ سوره «توبه» و ۶۰ سوره «احزاب».

ایشان در بخشی از این بیانات با استناد به آیه ۶۰ سوره «احزاب» فرمودند: «امروز هم البتّه هستند کسانی که نه به انقلاب، نه به اسلام و حتّی نه به تعهد ایرانی پایبند نیستند؛ بله، امّا ملّت ایران اینها نیستند. در زمان خود رسول اکرم هم یک عده ای عاشق شهادت بودند، مشتاق جهاد بودند، اگر امکان رفتن به جبهه نداشتند گریه می کردند، یک عده ای هم در مدینه بودند که «مَرَدُوا عَلَی التِّفَاقِ»؛ قرآن درباره آنها می گوید «مَرَدُوا عَلَی التِّفَاقِ»، یا یک جای دیگر [می گوید]: «لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ الْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ»؛ در خود مدینه پیغمبر، کسانی بودند که قرآن از آنها به «مُرْجِفُونَ» تعبیر می کند؛ شایعه پراکنان، ترس پراکنان، تردیدپراکنان، شبهه پراکنان؛ در زمان پیغمبر! تازه در زمان پیغمبر نه اینترنت بود، نه شبکه های اجتماعی بودند، نه این همه تلویزیون بود. امروز با وجود همه این دستگاه ها، شما نگاه کنید ببینید جوان ایرانی چه عظمتی از خود نشان می دهد!»

متن آیه: «لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ الْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِزُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا»

ترجمه آیه: «اگر منافقان و کسانی که در دل هایشان مرضی هست و شایعه افکنان در مدینه، [از کارشان] باز نایستند، تو را سخت بر آنان مسلط می کنیم تا جز [مدتی] اندک در همسایگی تو نپایند.»

درباره شأن نزول این آیه آمده که گروهی از منافقان در مدینه، هنگامی که پیامبر(ص) به جهاد می رفتند، شایعاتی درباره کشته شدن و اسارت آن حضرت می ساختند، برخی از مسلمانان شکایت آنان را نزد پیامبر(ص) بردند و آیه فوق نازل شد و به منافقان و شایعه پراکنان به شدت هشدار داد.

در این آیه به فعالیت های ایدایی سه گروه در مدینه اشاره شده است؛ منافقان، ارادل و اوباش و شایعه پراکنان. این سه دسته با اعمال موزیانه و توطئه آمیز و شایعه سازی و انتشار اخبار دروغ و به تعبیر امروزی عملیات روانی تلاش می کردند روحیه مردم مدینه را متزلزل کرده و در میان آنها ایجاد یأس و ناامیدی کنند.

واژه «مُرْجِفُونَ» در این آیه به معنای اشاعه مطالب باطل به منظور ناراحت کردن دیگران یا ایجاد اضطراب و تزلزل در آنها است و از آن جا که شایعه پراکنی موجب اضطراب عمومی و برهم خوردن امنیت روانی جامعه می شود، قرآن این تعبیر را برای این گروه به کار برده است.

براین مبنا شایعه پراکنان در کنار منافقان و بیماردلان به شدت تهدید شده اند که اگر به کارهای خود ادامه دهند، چتر حمایتی اسلام از آنان برداشته می شود و پیامبر(ص) و مسلمانان بر آنان یورش می برند و در هیچ جا در امان نخواهند بود. البته این حکم اختصاص به زمان پیامبر(ص) ندارد و رهبر حکومت اسلامی هم در شرایط مشابه می تواند از این روش استفاده کند.

رهبر معظم انقلاب نیز در سخنانی پیرامون این دسته و نوع برخورد با آنان با استناد به همین آیه فرمودند: «قرآن با آن حکمت، پیامبر با آن گذشت، خدای متعال به پیامبر می گوید: «لئن لم ينته المنافقون والذين في قلوبهم مرض والمرجفون في المدينة لنغربنك بهم». یعنی کسانی که از زیر می خواهند ضربه بزنند، می خواهند انفجار ایجاد کنند، می خواهند مردم را بترسانند، می خواهند دل مردم را خالی کنند، می خواهند امیدها را از دل ها بگیرند، اگر اینها بس نکنند، «لنغربنك بهم»؛ ما - یعنی خدای

متعال - تو - یعنی پیامبر - را به جان اینها می اندازیم. ببینید لحن قرآن، چه طور لحن خشن و غلیظی می شود. (بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان سپاه، ۲۷ شهریور ۱۳۷۰)

این نوع برخورد قرآن نشانه اهمیت مقابله با جنگ روانی و شایعه پراکنی دشمنان و منافقان در جامعه است زیرا امنیت ذهنی و روانی پایه و بنای امنیت در یک جامعه است و جامعه ای که احساس امنیت در آن نباشد و مردم به لحاظ روحی و روانی متزلزل شده باشند هر چقدر هم در واقعیت امنیت در آن جامعه برقرار باشد، باز اثرات منفی این عدم احساس امنیت بسیار بیشتر از اثرات مثبت امنیت واقعی است و به همین دلیل در این دستور برخورد شدید با شایعه پراکنان و برهم زندگان امنیت روانی جامعه شده است.

برهمن مینا علیرغم پذیرش حق آزادی بیان و عقیده در اسلام، خط قرمز در این زمینه اظهارات خلاف واقع، دروغ و عاری از حقیقت است که جامعه را دچار تردید و گمراهی در شناخت واقعیت کرده و اعتماد عمومی نسبت به حکومت اسلامی و امید به آینده را از بین می برد و لذا رهبر معظم انقلاب نیز در سخنان دیگری با ارجاع به این آیه و با این محور می فرماید: «یکی از مرزهای آزادی بیان عبارت است از اغواگری، گمراه سازی، هر سخنی که گمراه کننده و به خطا افکننده دل ها و ذهن ها در جامعه باشد، این ممنوع است. یکی از مرزها، تشنج عمومی در جامعه است. در قرآن، اگر برای آزادی بیان عرض کردم من یک دلیل و مدرک صریحی پیدا نکردم، برای آزاد نبودن بیان در موارد تشنج عمومی، دلیل واضحی هست که در سوره احزاب در آیه ای می فرماید: «لئن لم ینته المنافقون و الذین فی قلوبهم مرض و المرجفون فی المدینة لنگریتک بهم». «مرجفون» یعنی آن کسانی که در جامعه تشنج آفرینی می کنند، جامعه را به اضطراب می کشانند، به حرکات ناسالم می کشانند؛ اینها مرجفون در مدینه اند. «مرجف» یعنی آن کسی که با سخن خود، با شایعه پراکنی خود، با موضع گیری خود، با اظهارنظر خود جو عمومی جامعه را به تشنج می کشاند. این قابل قبول نیست، حتی در جامعه کوچک زمان پیغمبر. مدینه مگر چقدر بوده؟ همه ی مدینه به قدر یکی از محلات تهران نه وسعت داشته و نه جمعیت داشته؛ این سر تا پای نظام اسلامی در زمان پیغمبر است. اما در همان جو هم چون دشمنی زیاد است، چون مخالفت دشمنان جدی است، چون قدرت های بزرگ متحد شدند علیه اینکه نظام مدینه نبوی را از بین ببرند، چون احزاب هم دست شدند برای اینکه اسلام را ریشه کن کنند، چون هنوز افکار و ایمان ها و دل ها آن عمق لازم را در زمینه مسائل اسلامی به طور عام پیدا نکرده، لذا مرجف در مدینه قابل گذشت نیست: «لنگریتک بهم»؛ یعنی اگر دست بر ندارند این شایعه پراکن ها، این تشنج آفرین ها، این کسانی که جامعه را از سلامت و آرامش خودش می خواهند خارج کنند، ما تو را «اغرا» خواهیم کرد به آنها؛ یعنی تو را به جان آنها خواهیم انداخت تا انتقام مردم را بگیری. یعنی یک لحن شدید خشن در مقابل کسانی که جو سالم جامعه را حاضر نیستند تحمل کنند و سلامت جامعه را به حال خود بگذارند.» (خطبه های نماز جمعه تهران، ۱۸ اردیبهشت ۱۳۶۶)

براین اساس می توان از این آیه نتیجه گرفت که:

- هدف شایعه پراکنان، ایجاد اضطراب عمومی و ناامیدی در جامعه است.
- قبل از برخورد با متخلفان، اتمام حجت کنید.
- سعه صدر حد و اندازه ای دارد و قرآن ضمن دعوت به رأفت و مهربانی، در مواقع لازم که مصلحت جامعه در خطر است بر شدت عمل نیز تأکید می کند.
- رهبر اسلامی موظف است با شایعه پراکنان برخورد کند.
- امنیت به ویژه امنیت روانی خط قرمز است و جای مسامحه در آن وجود ندارد.
- جامعه نیز در کنار رهبر جامعه اسلامی باید در مقابل شایعه سازان و برهم زندگان امنیت ایستادگی کند.